ภาวิณี จันทร์แดง. (2568). แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา. อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาญชัย วงศ์สิรสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อรสา จรูญธรรม

บทคัดย่อ

การวิจัยแบบผสมวิธีนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 2) พัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในสถานศึกษา จำนวน 400 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง .60 - 1.00 และค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัคเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา มี 3 ขั้นตอนย่อย คือ 2.1 ศึกษาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ 2.2 สร้างแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการสังเคราะห์เอกสารข้อมูลระยะที่ 1 และข้อมูลขั้นตอนที่ 2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกข้อมูล และขั้นตอนที่ 2.3 ตรวจสอบแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักวิชาการ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า ดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ประกอบด้วย (1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($PNI_{modified}$ = .87) (2) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($PNI_{modified}$ = .87) (3) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($PNI_{modified}$ = .85) และ 2) ผลการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พบว่า แนวทาง QA6+ ซึ่งประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ จำนวน 71 แนวทาง โดย (1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 10 แนวทาง (2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 7 แนวทาง (3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 17 แนวทาง (4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 18 แนวทาง (5) การติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จำนวน 9 แนวทาง และ (6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา จำนวน 10 แนวทาง และเมื่อพิจารณาด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือ แนวทางการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ซึ่งเป็นนวัตกรรมในการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแบบ QA6+ ที่บูรณาการการบริหารคุณภาพด้วยวงจรการบริหารคุณภาพ PDCA ในภารกิจงานประกันคุณภาพให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: งานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา, ยกระดับคุณภาพการศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

Pawinee Jundang. (2025). Guidelines for Operating Internal Quality Assurance of School to Improve Quality of Education Under The Primary Educational Service Area Office. Master of Education (Educational Administrative Innovation). Advisors: Assistant Professor Dr. Chanchai Wongsirasawat, Associate Professor Dr. Orasa Charoontham

ABSTRACT

This mixed-methods research aimed to 1) examine the essential needs for internal quality assurance in educational institutions; and 2) develop an operational framework for implementing internal quality assurance in educational institutions. The study was conducted in 2 phases: Phase 1: Examining the Essential Needs for Internal Quality Assurance. The sample group consisted of 400 teachers from educational institutions, selected through stratified random sampling. The research instrument was a questionnaire with an Index of Item-Objective Congruence (IOC) ranging from .60 to 1.00. Reliability was measured using Cronbach's alpha coefficient method, yielding a coefficient of .95. The data were analyzed using mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$). Phase 2: Developing an Operational Framework for Internal Quality Assurance. This phase focused on improving educational quality in primary educational service area offices and consisted of 3 sub-steps: Studying Internal Quality Assurance Operations was conducted through interviews with 3 school administrators using an interview guide. Developing the Internal Quality Assurance Framework was synthesized from Phase 1 findings and Step 2.1 data, using a data recording form and content analysis. Validating the Framework was conducted via focus group discussion with 9 participants, including school administrators, teachers, and academic experts. The research instrument was an evaluation form assessing appropriateness, feasibility, and usefulness. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The findings revealed that 1) the analysis of essential needs for internal quality assurance revealed the top 3 prioritized needs: (1) establishing educational standards for schools ($PNI_{modified}$ = .87), (2) monitoring school improvement to meet educational standards ($PNI_{modified}$ = .87), and (3) developing a school educational management plan aimed at achieving quality according to educational standards ($PNI_{modified}$ = .85); and 2) the operational framework for internal quality assurance in primary educational service area offices, named QA6+, consists of 6 components with 71 guidelines: (1) establishing educational standards for schools (10 guidelines), (2) developing a school educational management plan aimed at achieving educational standards (7 guidelines), (3) implementing the school educational management plan (17 guidelines), (4) evaluating and auditing internal educational quality (18 guidelines), (5) monitoring school improvement to meet educational standards (9 guidelines), and (6) preparing the school's self-assessment report (10 guidelines). The evaluation of the framework's appropriateness, feasibility, and usefulness indicated that it was rated at the highest level.

The knowledge gained from this research includes an innovative internal quality assurance management approach for primary educational service area offices through the QA6+ model. The model incorporates PDCA (Plan-Do-Check-Act) quality management principles to ensure continuous quality improvement.

Keywords: Internal Quality Assurance, Educational Quality Enhancement, Primary Educational Service Area Office